

Koe: kieli

Uudelleenkirjoittaminen

Käännöstehtävä 2 ensi keskiviikoksi 30.9.

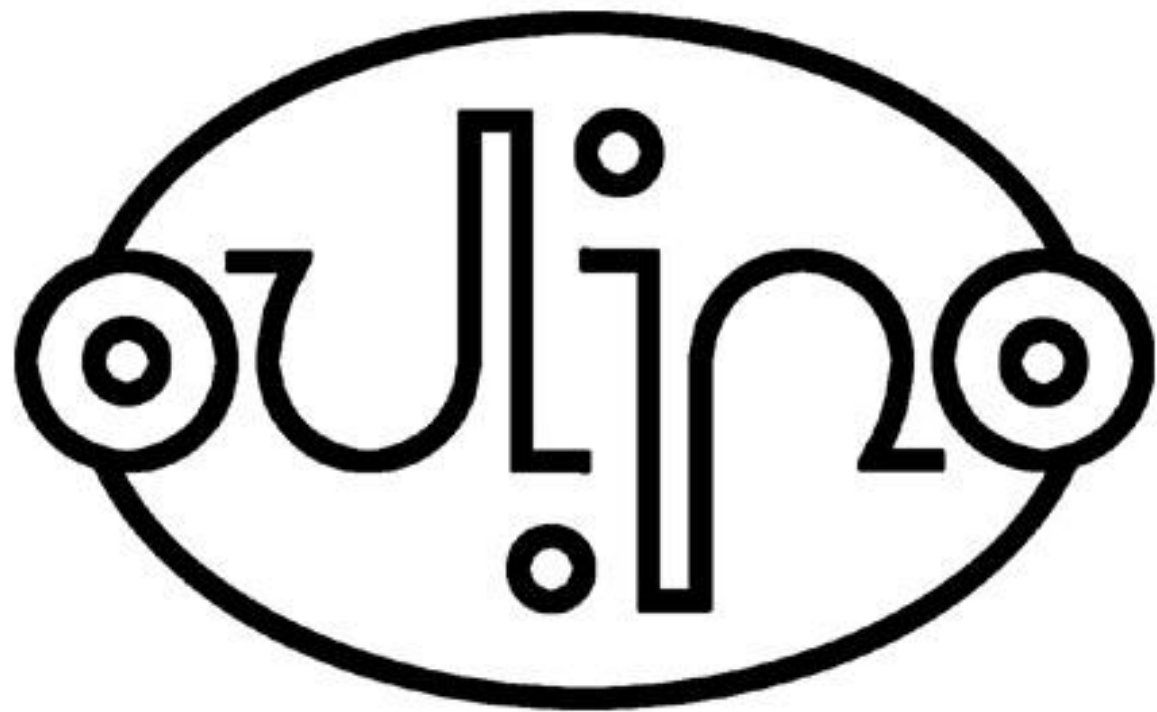
- Teema: Uudelleenkirjoittaminen
- Tee tekstistä 1-5 versiota, joissa käytät jotain keksimääsi sääntöä, rajoitetta tai muuta periaatetta muodostaaksesi runosi pohjalta uuden tekstin
- Kuinka pieniä tai suuria muutoksia saat tehtyä?
- Kuinka ne muuttavat tekstin sävyä, lajityyppiä, kertomusta tai sen puhujaa?
 - Esim. hän-muoto passiiviin

Menetelmällinen kirjoittaminen

- Menetelmällisellä eli proseduaalisella kirjoittamisella (engl. procedural writing, constrained writing) tarkoitetaan sitä, että tekijä valitsee ennalta jonkin rajoitteen tai säännön ohjaamaan kirjoittamistaan
- Menetelmän soveltamisesta voi syntyä teos, tapahtuma tai jotain, millä ei vielä ole nimeä
- Teemu Ikonen (toim.) (2018). Menetelmällisen kirjallisuuden antologia

Raymond Queneau

- Raymond Queneau (1903-1976) opiskeli Sorbonnen yliopistossa filosofiaa ja osallistui surrealistien toimintaan, mutta erosi ryhmästä jouduttuaan erimielisyyksiin André Bretonin kanssa vuonna 1929
- Perusti vuonna 1960 OuLiPon yhdessä matemaatikko François Le Lionnais'n kanssa. Lyhenne tulee sanoista *Ouvroir de littérature potentielle* eli kokeellisen tai potentiaalisen kirjallisuuden työpaja
- Queneau ryhtyi kirjoittamaan ensimmäistä romaaniaan *Le Chiendent* (Vitsaus, 1933) asuessaan Kreikassa. Hän oli pannut merkille valtavan eron puhutun ja kirjoitetun kielen välillä ja halusi kirjoittaa puhutun kieleen tapaan. Parhaiten Queneau tunnetaan romaanistaan *Zazie dans le métro* (1959, suom. *Zazie – Pariisin päiviä*), jossa tarina kerrotaan 12-vuotiaan lapsen näkökulmasta.
- Ranskan myydyimpiin kirjoihin lukeutuu *Exercices de style* (1947, suom. *Tyyliharjoituksia*). Siinä kerrotaan sama tapahtuma ruuhkabussissa 99 kertaa tyylilajia vaihdellen - oodina, sonettina, saarnana, kyökkilatinaksi, hoonolla soomella jne. Idean hän sai konsertissa, jossa samaa teemaa muunneltiin loputtomiin
- Lukuisia hypertekstiversioita on tehty *Cent mille milliards de poèmes* –runosta (1961, 100 000 000 000 000 runoa), joka muuttaa muotoaan käytännöllisesti katsoen loputtomiin. Queneaun laskujen mukaan runon lukemiseen tarvittaisiin 190 258 751 vuotta, jos sitä lukisi 24 tuntia vuorokaudessa <https://www.youtube.com/watch?v=2NhFoSFNQMO>
- OuLiPo-ryhmä toimii edelleen ja on saanut seuraajia muiltakin kuin kokeellisen kirjallisuuden aloilta

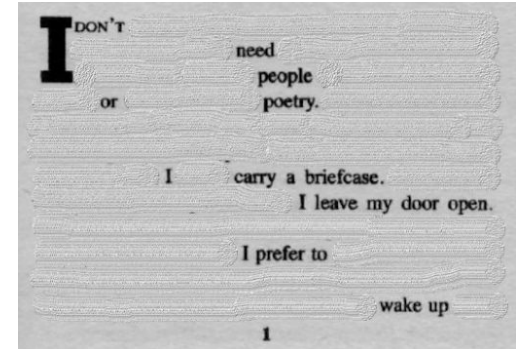
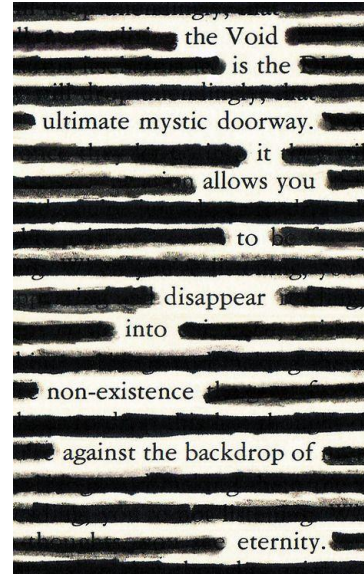
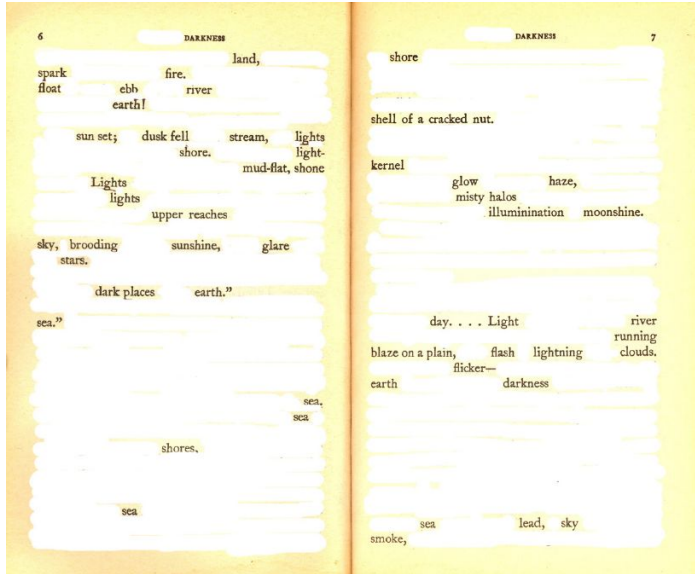

Raymond Queneau

Erasure poetry

- Tekstiä poistamalla uusi teos <https://poets.org/glossary/erasure>
- Yedda Morrison <https://www.yeddamorrison.com/darkness>

Ehdotuksia

1. Akrostinen teksti
2. Antonyminen teksti
3. Lumipallo
4. S + 7
5. Anagrammi
6. Välimerkit

1. Akrostinen teksti

- Akrostisessa tekstissä rivien alkukirjaimet muodostavat pystysuoraan sanan, erisnimen tai lauseen
- Lähdeteksti → siementeksti → uusi teksti

"I have no **T**hing to say
and I am s**A**ying it
and that i**S** poetry
as I needed i**T**."
- john cag**E**

John Cage

a box of gl**A**ss
shines a **Q**ua blue
a snail crawls **U**p
in l**A**zy view
as fishes da**R**t
around **I**nside
while **U**nderneath
a scared shri**M**p hides

Celia Berell

2. Antonyminen teksti

- Jokainen sana (ilmaisu tai lause) vaihdetaan vastakohtakseen (usein absoluuttista vastakohtaa ei ole vaan on vain ehdotettava sellaista):

Tulevaisuutemme ja Italian tulevaisuus on käsissämme.

Menneisyytenne ja Suomen menneisyys on jaloissanne.

3. Lumipallo

- Uusi teksti kootaan olemassaolevasta tekstistä niin, että ensimmäisellä rivillä on yksi kirjain, toisella kaksi kirjainta, kolmannella kolme, jne.

- John Newman

I
am
now
post
haste
(sort of)
posting
new topic
to discuss.

do you enjoy
constraints?
does word play
give headaches?
are you confused?

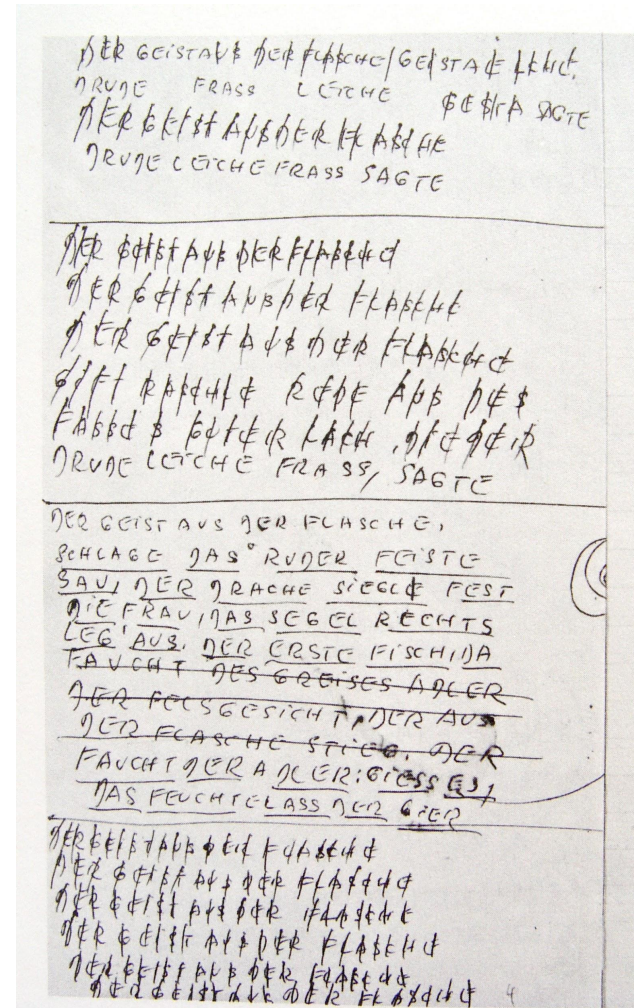
This is a snowball,
A poetic form which
was created by those
who group themselves
with the name of Oulipo.
Every line contains one
Additional letter. U like?

4. S + 7

- Oulipon S + 7 -rajoitteessa tekstin substantiivit korvataan substantiivilla, joka on seitsemän sanan päässä vapaavalintaisessa sanakirjassa
- Lopputulos riippuu sanakirjan iästä, luonteesta ja tarkkuudesta
- Ajatuksena on, että korvaava sana on sekä riittävän samanlainen että riittävän erilainen kuin lähtötekstin sana, jotta tekstien välille syntyy jännite

5. Anagrammi

- Sanan, rivin tai lauseen kaikki kirjaimet vaihtavat paikkaa (osat järjestellään uudelleen)
- Esimerkiksi runon ensimmäisen rivin kirjaimia käytetään kaikkien seuraavien rivien kirjoittamiseen.
- Tässä voi käyttää avuksi anagrammikonetta: <https://www.arrak.fi/fi/aq>
- Unica Zürn (1916-1970)

6. Välimerkit

- Oikeinkirjoitus eli ortografia on kielen kirjoitussäännöstö. Oikeinkirjoitus kattaa sekä sanojen kirjoittamisen että välimerkkien käytön, kuten suomen kielen pilkkusäännöt
- Suurin osa maailman kielten oikeinkirjoitusjärjestelmistä on äänneperäisiä, eli kirjoitetun kielen yksiköt vastaavat puhutun kielen äänneitä tavalla tai toisella. Ankaran foneemiperiaatteen mukaan kielen olisi noudatettava ihannetta ”luetaan niin kuin kirjoitetaan” eli jokaista kielen merkityksellistä äännettä (eli foneemia) vastaa täsmälleen yksi kirjain tai grafeemi. Määritelmä ei ole yksiselitteinen, sillä on vaikeaa rajata merkityksellisten foneemien joukkoa (joka vaihtelee murteesta toiseen) tai edes kielen grafeemien joukkoa, varsinkin, jos ne koostuvat useammasta merkistä, ja kaikkien luonnollisten kielten ortografia poikkeaa tästä vaihtelevin määrin
- Minkälaisia muutoksia tekstiin saat vain tekemällä ortografisia muutoksia, eli muuttamalla rivinvaihtojen paikkaa tai välimerkkejä?